

III. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN TARIM ÜZERİNE ETKİLERİ ÇALIŞTAYI

SONUÇ BİLDİRGESİ

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü koordinasyonu ve Menemen Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi (UTAEM) ev sahipliğinde 5-7 Kasım 2018 tarihleri arasında “3. İklim Değişikliğinin Tarım Üzerine Etkileri Çalıştayı” gerçekleştirilmiştir.

Çalıştayı açılışına; TAGEM Genel Müdürü Özkan KAYACAN, Tarım Reformu Genel Müdür (TRGM) Yardımcısı Dr. Metin TÜRKER, TAGEM Toprak ve Su Kaynakları Daire Başkanı Dr. Bülent SÖNMEZ, TRGM Tarım Sigortaları ve Doğal Afetler Daire Başkanı Bekir ENGÜRÜLÜ, Meteoroloji Genel Müdürlüğü Araştırmalar Daire Başkan Vekili Dr. Ali KÖMÜŞCÜ, Atatürk Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Ege Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğretim Üyeleri, Ege Bölgesinden Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, DSİ Bölge temsilcileri, Ziraat Mühendisleri Odası temsilcileri ve TAGEM Araştırma enstitülerinden konuyla ilgili araştırmacılar ve özel sektör olmak üzere 60 kişi katılmıştır.

Açılışta TAGEM Genel Müdürü Özkan KAYACAN; Genel Müdürlüğümüz Araştırma Enstitülerinin iklim değişikliğinin tarım sistemleri üzerine etkilerini ölçmeye ve tedbir almaya yönelik öneriler ve politikalar geliştirmek için yaptığı bölgesel, ülkesel ve uluslararası Ar-Ge çalışmalarının, iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlanmasında tarım sektörü ve gıda güvencesi politikalarına entegre edilmesinin önemini belirtmiştir. Çalıştay süresince ikisi çağrılı olmak üzere toplam 24 sunum yapılmıştır. Sunuların genelinde Türkiye'nin iklim değişikliğinden en fazla etkilenecek Akdeniz havzasında bulunmakta olup, tarım sektörünün ekonomik ve sosyal açıdan ülke içindeki önemi nedeniyle iklim değişikliğinin tarım ve gıda üretimi üzerinde etkilerine açık olan ülkelerden birisi olduğu konusu vurgulanmıştır. Boğaziçi Üniversitesinden Prof. Dr Levent KURNAZ “ İklim Modelleri Tarımın Beklentilerini Karşılatabilir mi? “ başlığı ile birinci, “İklim Değişikliğinin Tarıma Etkileri,” başlığı ile Tarım Reformu Genel Müdür (TRGM) Yardımcısı Dr. Metin TÜRKER ikinci çağrılı bildirimleri vermişlerdir.

Çalıştay kapsamında iklim değişikliği sürecinde atmosfer, iklim değişikliği senaryoları ve projeksiyonlar, iklim değişikliği sürecinde sürdürülebilir toprak ve su yönetimi, iklim kaynaklı tarımsal riskler ve uyum süreçleri, iklim değişikliği ve tarımda yenilikçi yaklaşımlar konuları ele alınmıştır. Çalıştayı son gününde ise “İklim Değişikliği ve Tarımda Etkilenebilirlik, Uyum” ve “İklim Değişikliği ve Tarım Politikaları” konuları hakkında tartışmak üzere yuvarlak masa toplantıları yapılarak çalıştay tamamlanmıştır.

Küresel ısınmanın sonucu olarak iklimde görülen değişikliklerin gelecekte tarımın bir teknoloji sektörü olacağı ve bu teknolojiye sahip olan ülkeler tarımı yönlendirebilecektir.

İklim değişikliği ve tarım etkileşimi artık göz ardı edilemez bir gerçektir. Alınacak kararlar ile birlikte yapılacak düzenlemeler ve değişikliklerin yanında geliştirilecek çok disiplinli Ar-Ge çalışmaları da büyük önem kazanmaktadır. Hâlihazırda oluşturulan geleceğe yönelik projeksiyonlarda daha fazla iklim modelinin kullanımı ve bu kullanılan modellerin ortalamasının alınmasının daha doğru sonuçlar vereceği konusunda görüş birliği olmuştur.

İklim değişikliği ve buna bağlı olarak tarımsal üretimde yapılması gereken öncelikler olarak sürdürülebilir gıda üretimi için toprak, su ve tarım ekosistemlerinin doğru kullanım ve yönetimi, strateji ve politika geliştirme, yatırım ve desteklerin artırılması, tarım-çevre-iklim

etkilerini ortaya koyan AR-GE faaliyetlerinin desteklenmeli ve bu faaliyetlerin çevre ve üretim ile ilişkilerinin sağlanarak, eğitime önem verilmeli ve bu konuda farkındalık artırılmalıdır.

Toprakta karbon stoklarının artırılmasına yönelik uygulamalar yaygınlaştırılmalı, havza ölçeğinde erozyon kontrolü sağlanmalı, sera gazı salımlarında önemli bir yutak alan olan meralarda bozulmuş alanların rehabilitasyonu yapılmalı ve iklim dostu tarımsal uygulamaları desteklenmelidir. Ayrıca zengin toprak kaynaklarımızın ve biyolojik çeşitliliğimizin varlığı, kuraklığa dayanıklı çeşitlerin geliştirilmesine yönelik gen kaynaklarının oluşturulması, etkin su kullanımına yönelik modernize sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması, yerüstü ve yeraltı su kaynaklarımızın kontrollü kullanımı, iklim ve çevre dostu tarımsal faaliyetlerin çiftçiye ulaştırılması konularında uygulamalar artırılarak devam etmelidir.

İklim modelleri de dahil olmak üzere tüm tarım sektörünün iklim değişikliğine uyum sürecinde ihtiyaç duyduğu, farklı kurumlar bünyesinde toplanan ve doğrulaması yapılmış verilerin güvenilirliği sağlanarak tek bir veri tabanı oluşturulmalı ve buradan üretilen bilgiler kullanıcılara, karar vericilere aktarılmalıdır.

Tarım sektöründe iklim değişikliği bakımından kısa vadede uyum politikaları, uzun vade de ise etki azaltma çalışmalarının önemi dikkate alınarak gerekli tedbirlerin alınması sağlanmalıdır.

Endüstri 4.0, akıllı tarım ve teknolojileri, tarımda yenilenebilir enerji kaynakların kullanımlarının iklim değişikliklerine uyum kapsamında tarım ve gıda güvenliği politikalarına hızlı entegre edilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.

İklim değişikliğine uyum sağlamak amacıyla sadece tarım sektöründe değil tüm sektörlerde farkındalık ve tedbirlerin artırılarak daha fazla iklim odaklı uygulamaları yaygınlaştırılmalı, okullarda eğitim müfredatına bu konuların eklenmeli, gerekli donanım ve altyapının yaygınlaştırılması için üniversiteler, Bakanlığa bağlı ilgili birimler, diğer kurum ve kuruluşlar, özel sektör ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği olanakları geliştirilmelidir.

Bir sonraki çalıştayın Konya Toprak Su ve Çölleşme ile Mücadele Araştırma Enstitüsünde yapılması yönünde karar alınmıştır.

Aralık,2018

TAGEM

UTAEM

Toprak ve Su Kaynakları Daire Başkanlığı

İklim Değişikliği ve Tarımsal Ekoloji Araştırmaları Grubu